

Piirkondlik veekaitse toetus

EESMÄRK

VESI toetuse eesmärk on põhjavee kvaliteedi säilitamine, vähendades põllumajanduslikult kasutatavatel maadel toitainete leostumist ning põhjavette uhtumist. Pinnakate on NTAI väga õhuke, aluspõhi sageli väga lõheline (karstiaala) ning põhjavesi on seetõttu kohati kaitsmata või nõrgalt kaitstud. Ühtlasi on tegemist põhjavee kujunemise alaga.

Toetatakse kahte tegevust:

- 1) põllumaa hoidmine 60% talvise taimkatte all
- 2) maa kohustuseperioodi jooksul rohumaana hoidmine.

Toetusõiguslikkuse nõuete rikkumisel toetust ei määrata. Baasnõuete ja toetuse nõuete rikkumisel hinnatakse nõude rikkumist kolmest aspektist lähtuvalt:

- a) *Raskus* sõltub eelkõige selle tagajärgede olulisusest. Määratakse koefitsiendiga, mis annab rikkumisele kaalu sõltuvalt tagajärgede mõjust eesmärgile.

Koefitsiendid alla 0,3 - mõju nõude eesmärgile vähene.

Koefitsiendid 0,3...0,5 - mõju nõude eesmärgile oluline.

Koefitsiendid üle 0,5 - mõju nõude eesmärgile väga oluline.

- b) *Ulatus* sõltub eelkõige selle mõjust kogu tegevusele. Määratakse % põllu- või põllumajandusmaast, toetusõiguslikust maast, objektide arvust jms, millises ulatuses oli rikkumine. Mida suurem %, seda suurem on mõju kogu tegevusele.

- c) *Kestus* sõltub eelkõige selle mõju ajalisest ulatusest või sellest, kas seda mõju on võimalik mõistlike vahenditega lõpetada. Määratakse koefitsiendiga, mis annab rikkumisele kaalu sõltuvalt mõju kestvusest ja mõju lõpetamisest.

Koefitsiendid alla 0,3 - mõju kergesti eemaldatav või mõju lühiajaline.

Koefitsiendid 0,3...0,5 - mõju raskesti eemaldatav või mõju pikaajaline.

Koefitsiendid üle 0,5 - mõju püsiv.

Toetussummat vähendatakse protsendi võrra, mis saadakse raskuse ja kestuse koefitsientide ning ulatuse protsendi korrutamisel.

Igale nõudele on arvestatud vaikimisi maksimaalne vähenduse % toetussummast. Eestleitud olukorda arvesse võttes võib erandjuhtudel hinnata nõude rikkumist maatriksist erinevalt. Kui tegemist on raske rikkumisega, võib % olla suurem, kui maksimumina määratud. Kui tegemist on ränga rikkumisega (pettus, tahtlik rikkumine), võib raskuse ja kestuse koefitsiente muuta selliselt, et taotleja jääb toetusest ilma.

Korduvus - käesoleva aasta rikkumine korrutatakse sama või sarnase nõude rikkumiste arvuga. Kui rikkumine teist korda, siis x 2 jne.

Näide: Käesoleval aastal nõude rikkumine toetussummast 4%. Nõuet kontrolliti ka kaks aastat tagasi ja leiti rikkumine, mille puhul vähendamine toetussummast oli 7%. Sellisel juhul on tegemist korduvusega ja rikkumine leitakse järgmise tehte abil: $4\% \times 2 = 8\%$. Aluseks võetakse käesoleva aasta % seetõttu, et taotleja on küll nõuet rikkunud, kuid väiksemas ulatuses kui varem, see tähendab, et ta on kasutusele võtnud parandusmeetmeid.

Alates 2015. aastast kuni käesoleva aastani (sh 1-aastaste kohustuste puhul) sama nõude rikkumisel, sõltumata, millise meetme raames nõuet rikuti, märgitakse korduvus vastavalt rikkumiste arvule.

MAK 2014+ toetuse saaja teavitab avalikkust, et asjakohane tegevus on viidud ellu või viiakse ellu EAFRD-st saadud toetuse abil. Avalikkuse teavitamiseks tähistab toetuse saaja asjakohase toetatava tegevuse „Eesti maaelu arengukava 2014–2020” logo (edaspidi *arengukava logo*) ja Euroopa Liidu embleemiga (edaspidi *embleem*).

RASKUS	Koef. 0,1. Väga väike mõju nõude eesmärgile, avalikkuse teavitamine on toimunud ka toetuse saajate nimekirjade avaldamisena PRIA kodulehel.
ULATUS	100% -arengukava logo ja embleem puudub või 50% -arengukava logo olemas, aga embleem puudub või vastupidi, või ei vasta need kehtestatud nõuetele.
KESTUS	Koef. 0,1. Rikkumine on võimalik lõpetada väga lühikese ajaga ja vähete vahenditega.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 1% MAK 2014+ toetusliigi toetussummast, mille osas ei ole toetuse saamisest avalikkust nõuetekohaselt teavitatud.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef, nt $0,1 \times 50 \times 0,1 = 0,50\%$.

VESI rohumana hoidmise BAASNÕUDED:

1. Taotleja täidab kohustuseperioodi jooksul kogu majapidamise põllumajandusmaal ja põllumajanduslikus tegevuses maaeluministri 17. aprilli 2015. a määruse nr 32 „Otsetoetuste saamise üldised nõuded, ühtne pindalatoetus, kliima- ja keskkonnatoetus ning noore põllumajandustootja toetus” §-s 12 sätestatud püsirohumaa säilitamise tava

RASKUS	Koef. 1,0. Suureneb mulla degradatsioon.
ULATUS	Rikkumisega pinna protsent põllumajandusmaast.
KESTUS	Koef. 1,0. Rohumaa maakasutusega TPR/PR on üles haritud või ei ole täidetud püsirohumaa tagasirajamise kohustust.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 100% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: Taotlejal on kokku 40 ha põllumajandusmaad. Püsirohumaa tagasirajamise kohustus oli kokku 1,5 ha, kuid taotleja märkis pindalatoetuste taotlusele ja maksetaotlusele TAR põldudeks kokku 0,50 ha. Lisaks on taotleja üles harinud 1,00 ha püsirohumaad. Kokku on rikkumisega pind 2,00 ha. Rikkumisega pinna protsent põllumajandusmaast on 5% ($2 \times 100 / 40$).

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef ($5 \times 1,0 \times 1,0 = 5\%$).

2. Taotleja kannab andmed majapidamise põllumajandusmaal tehtud tegevuste kohta veeseaduse alusel peetavasse põlluraamatusse.

RASKUS	Koef. 0,2. Andmed ei vasta reaalsele olukorrale. Puudub ülevaade põllul tehtud töödest.
ULATUS	Kui põllu kohta puuduvad kõik andmed, siis 100 % põllu pinnast loetakse rikutud pinnaks. Kui põllu kohta puuduvad andmed osaliselt, siis 50 % põllu pinnast loetakse rikutud pinnaks. Liidetakse rikutud pindade ha kokku ja leitakse rikkumise % - kogu põllumajandusmaa pinnast ha kokku, kui palju moodustab rikkumisega põldude ha kokku. Kui põlluraamat puudub, siis on ulatus 100 %.
KESTUS	Koef. 0,2. Andmeid on võimalik taastada või parandada. Teada on põllul kasvav kultuur, kuid tehtud töid, tööde teostamise aega või kasutatavate väetiste/seemnete koguseid ei ole võimalik täpselt määrata.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 4% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: 3 põldu kokku pinnaga 10 ha; rikkumine ühel põllul pinnaga 2 ha. Rikkumine kogu põllumajandusmaast $100 \times 2 / 10 = 20\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef, nt $20 \times 0,2 \times 0,2 = 0,80\%$.

VESI rohumaana hoidmise TOETATAVAD NÕUDED:

1. Maa tuleb hoida rohukamara all, mis peab olema rajatud hiljemalt esimese kohustuseaasta 15. juuniks.

RASKUS	Koef. 0,2. Kui kultuur pole rajatud 15.juuniks.Rohumaana hoidmine väldib NTA-I veekvaliteedi halvenemist.
ULATUS	Rikkumist arvestatakse VESI rohumaana hoidmise toetust taotletud ja toetusõiguslikel põldudel.
KESTUS	Koef. 0,2. Kui kultuur ei ole rajatud 15. juuniks, kuid on rajatud kontrolli hetkeks, siis rikkumine ei oma meetmele olulist püsivat mõju.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 4% toetussummast.

2. Maa rohukamara kahjustamine maa ülekarjatamise tõttu on keelatud.

RASKUS	Koef. 0,3. Suureneb toitainete leostumine ja oht põhjaveele.
ULATUS	Rikkumist arvestatakse VESI rohumaana hoidmise toetust taotletud ja toetusõiguslikel põldudel.
KESTUS	Koef. 0,3. Ülekarjatamise korral taimik on reeglina võimeline taastuma.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 9% toetussummast.

3. Taotleja võib rohukamarat uuendada üksnes otsekülvi ja pealekülvi teel.

RASKUS	Koef. 1,0. Väheneb toitainete leostumist. Kõige suurem oht toitainete leostumiseks ja põhjavette sattumiseks on taimestikuta kaitsmata põhjaveega aladel ja allikate ning karstilahtritega aladel.
ULATUS	Rikkumist arvestatakse VESI rohumaana hoidmise toetust taotletud ja toetusõiguslike põldude pinnast.

KESTUS	Koef. 0,8. Taimik uueneb, kuid künni või mingi muu mullaharimise ja taimiku uuenemise vahel on oht toitainete leostumiseks.
---------------	---

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 80% toetussummast.

VESI talvise taimkatte BAASNÕUE:

Taotleja hoiab vähemalt 30 protsenti maaeluministri 29. aprilli 2015. a määruse nr 49 „Keskkonnasõbraliku majandamise toetus” § 5 lõigetes 1–6 sätestatud toetusõiguslikust maast (KSM toetusõiguslikust maast) kohustuseaasta 1. novembrist kuni sellele järgneva kohustuseaasta 31. märtsini põllumajanduskultuurist koosneva talvise taimkatte all. 2021. ja 2022. aastal võetud kohustuse puhul täidab taotleja nõuet kohustuseaasta 1. novembrist kuni vähemalt kohustuseaasta lõpuni.

RASKUS	Koef. 1,0. Talvise taimkatteta põllul võib leostuda toitaineid ja seeläbi halveneda vee kvaliteet.
ULATUS	Protsent, mis jääb nõude täitmisest puudu.
KESTUS	Koef. 1,0. Järgmisel aastal on võimalik talvine taimkatte rajada.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 30% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: KSM toetusõiguslik maa kokku 20 ha, sellest 30% on $(20 \times 30 / 100)$ 6 ha, millel peab talvine taimkatte olema. Tegelikult oli talvise taimkatte all 2 ha ehk 10% $(2 \times 100 / 20)$. Rikkumine $30 - 10 = 20\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef $(20 \times 1,0 \times 1,0 = 20\%)$.

VESI talvise taimkatte TOETATAV NÕUE:

Taotleja hoiab vähemalt 60 protsenti maaeluministri 29. aprilli 2015. a määruse nr 49 „Keskkonnasõbraliku majandamise toetus” § 5 lõigetes 1–6 sätestatud toetusõiguslikust maast (KSM toetusõiguslikust maast) kohustuseaasta 1. novembrist kuni sellele järgneva kohustuseaasta 31. märtsini põllumajanduskultuurist koosneva talvise taimkatte all. 2021. ja 2022. aastal võetud kohustuse puhul täidab taotleja nõuet kohustuseaasta 1. novembrist kuni vähemalt kohustuseaasta lõpuni.

RASKUS	Koef. 1,0. Talvise taimkatteta põllul võib esineda toitainete väljaleostumine.
ULATUS	Talvise taimkatte % toetusõiguslikust pinnast: 0,00-39,99% - ulatus 100%; 40,00-49,99% - ulatus 80%; 50,00-54,99% - ulatus 40%; 55,00-59,99% - ulatus 20%.
KESTUS	Koef. 1,0. Sel aastal ei ole võimalik talvist taimkatet rajada.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 100% toetussummast.

Näide: Talvist taimkatet 45%, vähendus toetussummast $1,0 \times 80\% \times 1,0 = 80\%$.

Taotleja või tema esindaja, kes tegeleb taotleja põllumajanduslikus majapidamises põllumajandusliku tegevusega, peab teise kohustuseaasta 1. detsembriks olema osalenud Maaeluministeriumi korraldatud veekaitsekoolitusel. 2021. ja 2022.

aastal võetud kohustuse puhul peab koolitus olema läbitud kohustuseaasta 1. detsembriks.

Kui taotleja taotleb toetust nii maa rohumaa hoidmise kui ka maa talvise taimkatte all hoidmise eest, peab ta koolitusel osalema üksnes ühe korra.

Kui kohustuse ülevõtjal ei ole kohustust, peab kohustuse ülevõtja või tema esindaja, kes tegeleb taotleja põllumajanduslikus majapidamises põllumajandusliku tegevusega, olema osalenud veekaitsekoolitusel kohustuse ülevõtmise aasta 1. detsembriks. Kui kohustus võetakse üle alates kolmandast kohustuseaastast, ei pea koolitusel osalema.

Arvestatakse alates 2018. aastast toimunud koolitusi.

Nõude rikkumist hinnatakse kolmest aspektist lähtuvalt:

- a) *Raskus* sõltub eelkõige selle tagajärgede olulisusest. Määratakse koefitsiendiga, mis annab rikkumisele kaalu sõltuvalt tagajärgede mõjust nõude eesmärgile.

Koefitsient „1“ mõju nõude eesmärgile vähene.

Koefitsient „2“ mõju nõude eesmärgile oluline.

- b) *Ulatus* sõltub eelkõige selle mõjust kogu tegevusele. Koolituse hindamisel on ulatus „1%“.

- c) *Kestus* sõltub eelkõige selle mõju ajalisest ulatusest või sellest, kas seda mõju on võimalik mõistlike vahenditega lõpetada. Määratakse koefitsiendiga, mis annab rikkumisele kaalu sõltuvalt mõju kestusest ja mõju lõpetamisest:

Koefitsient „1“ mõju kergesti eemaldatav või lühiajaline.

Koefitsient „3“ mõju raskesti eemaldatav või pikaajaline.

RASKUS	Taotleja on läbinud koolituse tähtajast kuni 1 kuu hiljem. Koef. 1	Taotleja ei ole alates 2018. aastast koolitustel osalenud või on koolitus läbitud etteantud tähtajast hiljem kui 1 kuu jooksul. Koef. 2
ULATUS	Taotleja ei ole läbinud nõutud arvu koolitusi etteantud tähtaja jooksul (1%)	
KESTUS	Taotleja on läbinud koolituse tähtajast kuni 1 kuu hiljem. Koef. 1	Taotleja ei ole alates 2018. aastast koolitustel osalenud või on koolitus läbitud etteantud tähtajast hiljem kui 1 kuu jooksul. Koef. 3

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 6% toetussummast.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef.